

A potenciális kibocsátás meghatározásának jelentősége és nehézségei

Németh Kristóf

Pécsi Tudományegyetem, Közgazdaságtudományi Kar, Regionális Politika és Gazdaságtan

Doktori Iskola

nemethkf@tk.pte.hu

Absztrakt

Tanulmányunkban a potenciális kibocsátás értékének, dinamikus szemléletben pályájának meghatározásával foglalkozunk. Azt látjuk ugyanis, hogy a gazdasági egyensúlytalanságok minél korábban történő észlelése elengedhetetlen a hatékony fiskális és monetáris politika viteléhez (pl. Taylor-szabály). Kutatásunk relevanciájának alátámasztása után a potenciális kibocsátás meghatározásának alapvető, sztenderd módszereit ismertetjük. Bemutatjuk, hogy a potenciális pálya HP-szűrő alkalmazásával történő közelítése lényegi problémákkal küzd: Az optimalizáló eljárás nem reflektál a gazdasági működés összefüggésire, másrészt nagyfokú érzékenységet mutat az információs bázis megválasztására – lásd a real time és ex post trendillesztés különbségeit. Bemutatjuk továbbá a potenciális pálya termelési függvényen alapuló becslését. Amellett érvelünk, hogy ez utóbbi eljárás legfőbb gyengeségét annak kissé önkényes, mondhatni „egydimenziós” egyensúlyértelmezése okozza. E tapasztalatokat szem előtt tartva, Kálmán-szűrő alkalmazásával becsljük a magyar gazdaság potenciális pályáját. Egyszerű kvázi-stacionárius modellünkben az output gap alakulását leíró (bemeneti) változók szerepét vizsgáljuk. Azt látjuk, hogy az output gap állapotegyenletében különböző magyarázó változókat szerepeltető modellek jobb illeszkedést mutatnak, mint a HP-filter állapotter-reprezentációját jelentő nem strukturális benchmark modell. Előbb parciális elemzést végzünk, vagyis a gapek alakulásában csupán egy változó elszigetelt hatását vizsgáljuk, majd a lehetséges kétváltozós kombinációknak megfelelő alternatívákat teszteljük. Megállapítjuk, hogy a legjobb modellünkben real time becsült potenciális pálya jobban és megbízhatóbban jellemzi a magyar gazdaság 2008 előtti egyensúlytalanságait, mint a korábban látott sztenderd módszerek alkalmazásával számított potenciális pályák.